

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 Novembre st. v.
6 Decembre st. n.

Essé in fie-care duminéca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 48.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

D e c e ă . . .

Decă n'ar mai fi uitarea
Pentru rănile din pept,
Spuneți care fericire
Aș pute să mai aștept?

Decă n'ar mai fi mormântul
Pentru cei carii disper,
Spuneți ajutor și milă
Cui aș mai pute să cer?!

Carol Scrob.

Ana-Dómna.

(Soția lui Alesandru cel Bun.)

— Dramă in cinci acte. —

(Incheiere.)

Voevodul. Alesandre! Ție, ca om, voiu să-ți vorbesc cu dreptul unui om osândit. Decă te crești că ai o putere inchipuită în mână, nu trebuie să ești din marginele ei, și să uciști lumea după bunul teu plac. Am drept de sânge și de rang ca și tine. Ș-apoi, inaintea lui Dumnezeu și a dreptății toți suntem deopotrivă! Îți aduc aicea o dovadă despre înșelăciunea ta, o dovadă de care nu te vei pute îndoi nici o clipă. Citesce ast hrisov, dar nu aici, nu în fața lumii, ci numai între patru ochi, ai mei și ai tei.

Vodă. Ah! sfinte tare!

Voevodul. Trimete, dăc, pe toți acești ce te înconjură în alt loc, până ce vei ceti. Și decă nici această nu te va pute desamăgi . . .

Vodă. Ce i scris acolo?

Voevodul. Este scrisoarea însăși a reposatului duca de Litvania și Kiovia, cu pecetea Ducatului, și iscăliturile tuturor marilor boeri ai țării.

Vodă. Trebuie să fie vr'o nouă înșelăciune. Singur cu tine? nu Ț-a mai remas de cât să me uciști pote?

Voevodul. Dec' aș fi avut astă poftă, mi-aș fi in-deplinit-o chiar în vremea când am intrat și m'am arătat în fața ta. Etă paloșul meu, Ți-l arunc la picioare. Și acum, esiți voi boeri și curteni, și tu sërmană Domnița lasă-me cu logodnicul teu de silă, dar în curând ve veți vedé érași . . .

Domnița. O Dómne! Voevóde ai milă.

Vodă. N'ai grijă, Caterino! Du-te! Se vede că așa mi-a fost dat să fie. Voiu să véd până unde va merge durerea și zdrobirea sufletului meu. Du-te Domnițo! În curând te voiu chemá. Du-te! (Se face o tăcere profundă și apoi toți es închinându-se încet. Afară se aude din când în când vneturi și glasuri de ómeni).

Voevodul. Hatmane, du-te și tu cu ei! (Hatmanul se închină și ese. Ușile se închid.)

SCENA X.

Vodă și Voevodul.

Vodă. Vorbesce mai repede! Arată-mi hrisovul!

Voevodul. (Punénd în sin hrisovul.) Inainte de a ceti acest hrisov, trebuie să-ți vorbesc.

Vodă. Ei! eu nu am vreme să te ascult! Arată odată!

Voevodul. M'ai osândit pentru uciderea unui olac. Dar inainte de a cuvéntá osénda mea, nu ai avut privilegiul de a sci și a cunosce fapta care m'a împins la ceea ce Ție Ți-a părut nelegiuire. Acum, când véd că sórtea ne-au pus pe toți pe un povérruș atât de repede, îți voi vorbi în față și curat: Eră în Jiminéța Țilei când trebuia să te întorci în Sucéva, dir călătoría ce făcuseși în țera de jos. Când cerul începú a se luminá de diuá, ești ca de obicei, să resuflu bórea dimineții, care dá trupului bolnăvicios o putere véđută. Trecénd prin cerdac, pe lângă ușile Anei, aud o vorbă tare inlăuntru. Me opresc puțin și înțeleg vocea cămărășitei ce strigá, și a unui bărbat necunoscut. Intrai, ér cămărășita véđéndu-me. se aruncá inainte-mi, și-mi spuse, cu vorbele-i pline de nádușelá, că omul ce erá inainte-mi erá olacul marelui Logofét Daniil, că el viniá trimes de densus, ca să cerá cămărășitei prin buna voie séu prin putere, cheile ușilor Dómnei, spunéndu-i că decă va ajuta bine pe Logofétul în planul seu, ea va fi resplătitá . . . Am întrebat pe cămărășita că ce nevoie avea Logofétul de cheile dela ușile Dómnei, și ea mi-a respuns că: Daniil voiesce a intrá singur nóptea în camara Dómnei, pentru poftetele ce le hrănesce de multá vreme ancă în sufletu-i de mișel, poftete cu indoit înțeles; de iubire și de trădare. Atunci am prins de gât pe trimesul Logofétului, și scoténdul în cerdac, pentru ca Țipele sale să nu tređescá pe sora mea, i-am in-fipt paloșul drept în gât . . .

Vodă. Să fie óre cu adevérat aceea ce-mi spui?

Voevodul. Ca să cadă din ochii tei invinuirile ce mi s'au făcut de Daniil, care cautá să me stérpescá de pe fața pământului, tocmai pentru a-ș ajunge mai în grabă la Țintá, am adus acest hrisov, dat mie, la plecare-mi din mănăstirea Bistriței, de Ana, și din care

vei vedé, că eu, nu puteam nici odată să făptuesc lucrurile de cari am fost invinováțit.

Vodă. Dă-mi mai curénd hrisovul ca să-l véd!

Voevodul. Étä-l. (Dă hrisovul lui Vodă.)

Vodă. (Desface hrisovul și citește.) „Sciut să fie că Svidrigelo, ce în viața noastră a trecut de copil infiet de suflet, luat de noi spre milă, este cu adevérat fiul nostru și eșit din iubirea ce înainte de leginuta noastră căsătorie am avut unul pentru altul. L'am ascuns de ochii lumii pentru ca să nu fie cértă între el și ceilalți fii ai mei din căsătorie, pentru moștenirea tronului ducatului. Dar în schimb să se bucure de parte dréptă de tóte averile noastre páméntesci, și să stee pe cât îi va fi cu puțință liniscit și iubitor cătră frații sei de sânge și de suflet, și mai ales cătră gingașa sa soră Ana . . .” Oh! Mare Dumneđeule! mi-ai deschis ochii în sfírșit!

Voevodul. Veđi, Măria ta! Chiar partea mea de avere, soră mea Ana a adus'o tot Domniei tale, și a cheltuit'o în nevoile ce ai avut ca să te poți ținé pe tronul din care ce-i ce ți se arét de prieteni, tocmai ei voiesc să te surpe. Eu am fost pré mulțămít cu o haină și o bucată de pâne, și me fericiam mai ales cu câte o privire dulce ce din când în când mi-o aruncaí.

Vodă. O, Svidrigelo! Svidrigelo! am greșít amar! lasă-me să pic în genunchi înaintea ta și să-ți cer ertarea! (Ingenunche.)

Voevodul. (Ridicându-l repede.) Nu e iertare unde nu e adevérată vină. Pedepsa să cadă numai pe cel vinovat; și, decă vrei să cunosci acuma mai bine cine este réul și cine cel suferitor, intinde-ți auđul mai bine, și ascultă! (Se aud glasuri multe de ómeni, și sunete de arme, cum și de cai.)

Vodă. Ce să fie acésta?

Voevodul. Să scumăm pe Hatmanul! El póte să ne spue mai bine. (Deschide ușa și strigă.) Hatmane! (Intorcându-se.) Étä-l că vine!

SCENA XI.

Întră *Vodă* și *Voevodul*.

Hatmanul. Măria ta, mare afară.

Vodă. Dar ce se întâmplă?

Hatmanul. Toți oamenii capitalei s'au resvrătít; bontul se mărește și se scutură sub zidurile curții Măriei tale.

Vodă. Cum? Și pentru ce?

Hatmanul. Pentru că din curtea ta ești Domn Măria Ta Alesandre, și afară poporul strigă: „Trăiescă Daniil Vodă!”

Vodă. Daniil-Vodă?!

Voevodul. Așa-i. Și ecă ținta lui are Logofétul vroia cu ori-ce preț s'ajungă. El nu se uită nici cinstea și nici viața surorii mele, nici pe tinerii Domnina țării, nici pe tine nu te cruță, ca să se scute pe piscul ce de multă vreme el îl visează necoróbat.

Hatmanul. Dar să nu te ingrigesci Măria ta! Alesandru Vodă cel bun e mai iubit și mai vădit de cinstea și iubirea tuturor, de cât toți câți s-au urtat pe treptele tronului Moldovei. Și decă s'ar găsi nebuni cari să se potrivescă unuia ca și cinstea se vor găsi mai mulți ómeni cu minte cari să nimedescă pe cei nebuni.

Voevodul. Cu tótă osénda Măriei tale, Hatmanul Coman mai are ascultare în óstea lui, care și nădușe pe cei resvrătítori.

Hatmanul. Eu me duc, Măria ta, și să nu se grăje (Plécă. Când deschide ușa din fund, s'aud strigăte de afară: „Jos Alesandru! Trăiescă Daniil-Vodă!”)

SCENA XII.

Vodă și *Voevodul*.

Vodă. Oh! ceriule! cât trebuie să sufer încă și la adânci bătrânețe! (Cade într'un jilț.)

Voevodul. Așa e róla sorții. Una ni se pare, altă pipăim.

Vodă. Sěrmana mea Ană! cât trebuie să suferé eu încă! Cât de greșít și náuc am fost, ca să nu pricep trădarea și mișelia de care eram incungiurat! Svidrigelo, să ne pregătim . . . să mergem cât mai îngrabă la mănăstire . . . să-mi mărturisesc greșela mea . . . S'o readuc aice cu alaiul cuvenít . . . Să-i pun érași coróna pe capu-i fără de vină. Grăbesce . . . haide! (Se scólă și vré să pornescă.)

Voevodul. Uiți Măria ta, că afară mulțimea e tulburată și până ce s'a liniscit . . .

Vodă. Nu-mi pasă! Voi trece prin foc și săgeți! . . . Voi să plec!

SCENA XIII.

Intră cu regegiune *Tóte Curtencele*, scoțind țipete de spaimă.

Bănésa. Măria ta, mare primejdie se vede! Norodul s'a resvrătít . . . intră în curte! Bărbații apără ușa cea mare . . .

Gafița. (Aruncându-se în brațele Bănesei.) O, mamă! mi-i gróză!

Domnița. (Viind lângă Vodă.) Măria ta, scapă-ne!

Vodă. (Ingrozit.) Vai!

Voevodul. Nu ve spărieți curtencelor! Nici o primejdie n'are să se întéple. Me duc și eu la dênșii. Fiți linisciti!

Vodă. Me duc și eu cu tine, Svidrigelo! Dumneđu eu să ne ajute!

Domnița. (Cercând să-l opréscă.) Măria ta, dar te-me-te . . .

Vodă. (Desbarându-se de toți.) Lăsați-me să plec! Să pier! Să nu mai simt, nici să mai sciu nimica! (Ese cu Voevodul.)

SCENA XIV.

Bănésa, *Gafița*, *Domnița*, *Caterina* și *Curtencele*.

Bănésa. Vai! Ce nenorocire póte să se întéple!

Domnița. Cât de tare tremur fără voie-mi!

Gafița. Ai curaj, Domniço; nu-ți fie frică!

Domnița. De mine nu mi-i frică, dar Vodă! Cine scie ce se póte întéplă! Eu nu sciu ce am, dar semn bun nu-mi pare că véd înainte-mi . . . Ș-apoi nunta noastră . . . e lucru greu . . .

Bănésa. Hei! cam așa.

Domnița. Când gândesc că Ana, veduvă și părăsită, stă închisă într'o mănăstire, și eu, să-i ieu locul ei . . . Par că mi-i rușine, par că gândesc că ar fi fost mai bine să rămân viața întrégă nemăritată de cât . . .

Bănésa. Dumneđu face ce scie. (Se aud ér strigăte afară.)

Gafița. (Spăriată.) Ér se aude, mamă!

Bănésa. Așa! . . . Dar pentru Dđeu! Se aud strigăte de bucurie! Ascultați! Taceți cu tóte! Ascultați! (Tóte curtencele merg spre ușa din fund și ascultă liniscit. Se aud strigăte: „Trăiescă Alesandru Vodă! Mórte vëndătorului!”)

Domnița. Auđit-ați cum strigă poporul: „Trăiescă Alesandru!”

Bănésa. Așa! într'adevér!

Gafița. Mamă, se aud tropote incóce!

Bănésa. O nu te teme; negreșít ce se vede în ochii noștri!

SCENA XV.

Intră *Căpitanul Veliu*, cu *Cățiva Boeri*.

Gafița. Căpitane!

Căpitanul. Eu sânt, Gafițo! Sânt tefăr! Totul s'a sfărșit cu bine, și Măria Sa Alesandru-Vodă vine vesel înderēt aici!

Bănăsa. Mulțămesc lui Dđeu că-mi inapoiesce fecicirea copiilor mei!

SCENA XVI.

Intră *Alesandru-Vodă*, urmat de *Voevodul*, *Hatmanul*, *Vornicul*, *Boeri* și *Ostași*.

Vodă. Pronia cerescă s'a indurat de bătrânețele mele! Voiu muri, ce! puțin, pe tronul țerii mele și-i voiu lăsă de moștenire iubirea și amintirea mea!

Toți. Să trăiesci Măria ta!

Vodă. Ve mulțămesc la toți! Vino Voevode să te sărut, să te string in brațele-mi! Apoi tu iubitule și credinciosule Hatman! Dēcă ochii și mintea mea s'au paingenit o clipă, voi sūnteți mai ageri și mai tineri la duh, și nădăjduesc că veți iertă cu inimă deschisă greșela unui sērman moșneg a cărui pēr albit e bun numai a acoperi o tidvā secă! (Îi imbrătoșeză pe amēndoi.) Acum mai remâne de spēlat cea mai grea greșelă a mea . . .

Voevodul. Dumneđeu ertă pe toți!

Vodă. Pote că me va ertă și pe mine! Trimiteți degrabă . . . Nu! haideți cu toții impreună . . . Să mergem la locul unde fără de vină o sērmană femeie își pecece vieța in chinuri, și, picând in genunchi la pragul chiliei sale, să-i cer ertare, și s'o aduc înderēt pe tronul țerii și in căminul căsătoriei.

Vornicul. Măria ta! Un călugăr a venit dela mănăstirea Bistrița și aduce o veste.

Vodă. O veste? Dela Ana mea! Adă-l, Vornice, degrabă! Adă-l!

SCENA XVII.

Intră *Călugărul Nicodim*.

Călugărul. Binecuvēntat să fie in slava ceriurilor, numele Măriei tale!

Vodă. Vii dela mănăstirea Bistrița? spune! ce face Ana mea?!

Călugărul. Măria Sa Ana Dómna, alaltă-ieri a murit! (O tăcere profundă se face. Toți remān incremenți.)

Vodă. (După o vreme, cu grea durere.) A murit . . . cu adevērat?

Călugărul. Cu adevērat, Măria ta, și indata m-am pornit să aduc vestea . . . dar in cale am fost oprit de ostași, așa că până acum am intărđiat . . .

Vodă. Oh! Trăznete tóte cădeți din ceriuri, și me mântuiți de durerea mea cea nesfērșită!

SCENA XVIII.

Intră *Logofētul Daniil*, legat cu fiere, și adus de *Căpitaniile* arcașilor.

Vornicul. Măria ta! s'au adus pe Daniil spre judecată!

Vodă. Ah! căne! in ștrēng!

Logofētul. Sūnt vinovat, dar ai indurare, Măria ta!

Vodă. Atunci in țapă să-l pue! m'auđiți voi!

Logofētul. Ai milă! nu fii tiran!

Vodă. Din sângele teu scorpie să se spele tot sufletul meu, și tóte nelegiurile ce prin tine și indemnat prin tine, eu, le-am făcut. (Scóte palașul și se repede spre Logofētul ca să-l străpungă; dar aprópe de dēnsul se opresce de

odată, și-i cade paloșul din mână.) Ah! Bătrânețele mele . . . sufletul meu, in cele din urmă ale lui svicniri nu trebuie să mi-l mai murdăresc nici cu sângele unui șerpe . . . Poporul m'a numit „Alesandru cel Bum“ . . . remăe macar acest nume după mine, neatins, nepētāt, dēcă nu pot a-i lăsă alt-ceva mai de semă. (Cătră boeri.) Să-l surgunescă numai! Departe de pământul Moldovei să-și petrecă remășița đilelor lui și nici odată piciorul să nu-l mai pue in țera acēsta! Să-i rupă inima dorul și grija rudeniilor și a averilor lui de care despărțit are să fie, precum mi-a rupt și mie nelegiuitelē lui fapte! Duceți-l! (Arcași duc afară pe Logofēt.) Oh! lăsați-me acuma singur . . . fugiți de mine! nu mai voiesc să vđd pe nimene in giurul ființei mele!

SCENA XIX.

Intră *Un Sutaș* și *Cămărășița*.

Sutașul. Măria ta, doue femei voiesc să intre in curte și să vorbescă cu tine!

Vodă. Cine-s acelea?

Cămărășița. (Apropiāndu-se.) Măria ta, in numele copiilor tei, și a lui Dđeu din ceriuri, Ana-Dómna îți cere cea din urmă indurare, ca să o lași āncă odată să vorbescă cu tine.

Vodă. Ce spui?! Ana! Ana unde-i? Trăiesce Ana āncă?!

Cămărășița. Așteptă mila ta la ușa Măriei tale.

Vodă. Dar ea n'a murit, după cum mi-a spus călugărul?!

Cămărășița. Când călugărul Nicodim a fost trimes de stariță să ducă veste Măriei tale, Ana-Dómna erā intinsă pe altarul cel mic din biserică, și o đī intręgă așa fār de suflare, rece și fără de vieță a stat . . . Dar Atot-țitor! Ea deschis ochii eri pe când đorile s'au arētāt, și ea auđind de cele intēplate a cerut să fie āncă odată pusă in fața Măriei tale, ca să-ți dovedescă tótă pira și tótă nevinovăția ei!

Vodă. (Spriginit de boeri.) O Dđeule! nu mai am putere nici să resuflu! . . . Spriginiți-me! . . . Duceți-me in genunchi inaintea ei . . . și ceriul să-mi deie āncă vieță numai până ce voi putē ajunge cu fruntea-mi de piciórele ei! (Mai mulți boeri il sprigină; Vodă pornesce spre ușa, dar vđdēnd că intră Ana-Dómna, susținută de doue femei, cade in genunchi și se proșterne in calca Dómnei.)

SCENA XX.

Intră *Ana-Dómna*, susținută de *Doue Călugărițe*.

Vodă. (Sărutānd mānele ce Dómna intinsese in semn de rugăciune.) ertă-me, Ano! ertă-me! căci nevrednic am fost!

Dómna. Am venit numai . . . să-ți cer invoirea . . . să me desvinovățesc inaintea ta . . .

Vodă. (Ridicāndu-se.) Eu sūnt numai vinovatul, Ana, sufletul meu! Lasă-me să te sărut āncă odată . . . căci simt că vieța și sufletul imi fuge din trupul meu! (Se imbrătoșeză. După câtă-va vreme.) Boeri și norod! Dumneđeu este mult mai bun, mult mai indurător și mai minunător de cât cum ómenii pot să și-l inchipuiescă! El intórcē sufletele dela mormēnt chiar . . . el ertă tot . . . Ertăți-me și voi pe mine! . . . Svidrigelo! vino și tu la peptul meu! (Voevodul vine in brațele lui Vodă.) Dar acum āncă o faptă greșită imi stă pe inima mea. Domnițo Caterino! țī-am pricinuit necinste . . . căci acum nu mai sūnt in stare să-mi indeplinesc cavēntul . . . cu ce voiu putē șterge asta din urmă greșelă a mea?

Voevodul. Măria ta! Dēcă a ta voință s'ar milostivi asupra-ne, aș cere invoirea-ți, pentru mână Domniței

Caterina, a cărei inimă de mult pare că a răspuns cu simțire la svicirile inimei mele pentru dânsa. Invoiesce-te, Măria ta, a-mi fi ea mie soție, și vom fi cei mai mulțămiiți dintre omenii din țera ta!

Vodă. Cum, Caterino? ai vroi tu? l'ai iubi tu in locul meu?

Domnița. Așă, Măria ta!

Vodă. Apropie-te de mine, fiica mea, și tu Svidrigelo! (Amândoi se apropie.) Acum se spală și cea din urmă neburie a bătrâneței mele! (și sărută pe amândoi, cari ingenunchie. Vodă susține necontenit pe Ana.)

Voerodul. Caterino, Dumneșeu a fost astăzi pre milostiv către noi!

Domnița. Tot așa este el in totdeauna!

Vodă. (Apucând încă odată mâna lui Svidrigelo.) Tu dregi greșela mea, fiiule iubit! Atot-puternicul de sus să te binecuvinteze!

Cortina cade.

(Fine.)

N. A. Bogdan.

R e s ă r i t - a . . .

Răsărit-a blânda lună,
Cu privirea-i gânditoare:
Pe pământ să mai aline
Suferința 'ngrozitoare.

S-a chemat să vie încă
Pe cer scumpele ei stele
Ca in tainica-i dorință
Ajutor să-i fie ele.

Și steluțele și luna
Rațe dulci de mângăere
Trimiteau fără 'ncetare
Pe pământul in durere.

Dar vedând că suferința
De loc nu s'a potolit,
Cătră țori, c'o grea durere,
Ea și stelele-au perit.

B. V. Gheorghian.

R o s t o p a s c a .

— Din Botanica populară română. —

Rostopasca, numită altmintrelea in Bucovina și *Rostopasnă* și *Rostopatică*, in România: *Rostopască* și *Negelarița*,¹ in Transilvania: *Rostopaste* și *Erbarëndunelei*,² eră in Bănat: *Rostopastă* și *Crucea-voinicului*,³ lat. *Chelidonium majus*, L. germ. *grosses Schöllkraut*, e bună, după spusa româncelor, de mai multe lecuri, precum: de *pecingene*, de *mătrăță*, de *negei*, de *friguri*, de *rast*, de *sugel*, de *tăieturi*, de *vătămătură*, de *tusă*, de dat la vaci ca să aibă lapte mult și bun, precum și pentru toate vitele, cari se sângeră.

¹ Dr. D. Brandza: Limba botanică a țeranului român, publ. in „Columna lui Traian“ an. IX noua serie, t. III. Bucuresei 1882 p. 387.

² Idem de eadem p. 387. — G. Bariț. Vocabulariu de numele plantelor românesce, latinesce, nemșesc și unguresce, publ. in „Calendariu pentru poporul român“ pe an. 1858 p. 33 și an. 1859. Brașov p. 28.

³ S. Manguica: De insemnătatea botaniceii românesce, publ. in „Familia“ an. X. Budapesta 1874 p. 512 și 561.

Cei ce au *pecingine* o spală mai întei pe acesta cu zamă calduță de Rostopască, eră după aceea ieu o bucătică de Rostopască și pisandu-o bine o pun pe pecingene. Peciingenea in scurt timp după acesta se vindecă. Alte femei insă nu fac alta nimică, ci numai ung pecingenea cu lapte de acesta plantă.

Cei ce au *mătrăță*, fac *lăutore* din Rostopască și lându-se pe cap cu acesta lăutore, mătrăța in curând se curătesce și se pierde.⁴

Cei ce au *negei*, se duc unde sciu că se află Rostopască, rup o frunză seu și un tuleu de alacesteia și cu laptele, ce iesă din acesta, frecă negeii, cari apoi din ce in ce se fac tot mai mici, până ce in urmă pier și se pierd cu totul.⁵ De-aiace vine apoi că Rostopasca se numesc și *Negelariță*, fiind că ea este foarte bună pentru vindecarea negeilor. Frunzele seu tuleul, cu care au frecat negeii, il aruncă eră inapoi de unde l'au luat.

Cei ce au *friguri*, ieu flóre și frunză de Rostopască și le pun in rachiul ca să se moie până ce tot sucule iesă dintr'ensele. După ce a iesit sucule dintr'ensele, bolnavul de friguri be ca la un singep din acest rachiul atunci, când frigurile il infeură și scutură mai tare. Cine be din rachiul de acesta, se țice că se curătesce la inimă și se insănătoșeză. Alte femei din contră, când voiesc a vindecă pe cineva de friguri, nu moie Rostopasca in rachiul, ci o fierb in apă, insă nu tare multă, căci fiind Rostopasca veninosă, ar puté, cel ce o bé, foarte lesne să se invenineze. Zama acesta apoi o beu cei bolnavi de friguri pe inima gólă. Dar ei nu beu numai cât zamă de-acesta, ci se frecă tot odată și pe la tóte incheieturile cu Rostopască. Și se țice că nu mult, după ce fac acesta, frigurile incetă de-ai mai infeură și scutură.⁶

Omule, care are *friguri*, decă nu caută din bună vreme ca să se mântuescă de densesle, și decă, in timpul cât il scutură, bé pre multă apă, capetă *Rast*. Er sub cuvântul *Rast* inteleg românii din Bucovina o imflătură mare a pântecului, care o capetă numai cei ce bollesc mult de friguri. Decă așa dară omule, ce a avut mai nainte friguri, a capetat *Rast*, nu numai că e bine să beie zamă de Rostopască, ci să se și scalde in scaldătore făcută din acesta plantă. Eră scaldătore se face in următoriu mod: Se ieu mai multe vițe de Rostopască cu rădăcină cu tot și se pun la foc ca să fierbă. După ce au fierit de-ajuns, se tórnă apa acesta intr'un ciubăr seu alt vas mare. Se pune apoi cel bolnav, când scaldătore e numai de-abi calduță, cu picioarele până la glesne in ciubăr, sub tălpi pune tullele și frunzele cele fierte de Rostopască, eră la pântece se légă cu un ștergariu pe care asemenea este Rostopască. In scaldătore stă ca un pătrariu de oră, apoi iesă afără, se invalesce bine și așa invelit stă până ce asudă cum se cade. Scaldându-se astfel póte celui bolnav și o singură scaldătore să-i fie de lec. Dar decă nu se lecuiesc dintr'o singură scaldătore, apoi se scaldă mai de multe ori. De beut insă totdeauna bé mai de multe ori.⁷

Decă se légă cu frunze de Rostopască la *tăieturi* și *vătămături*, acestea încă in scurt timp se vindecă.

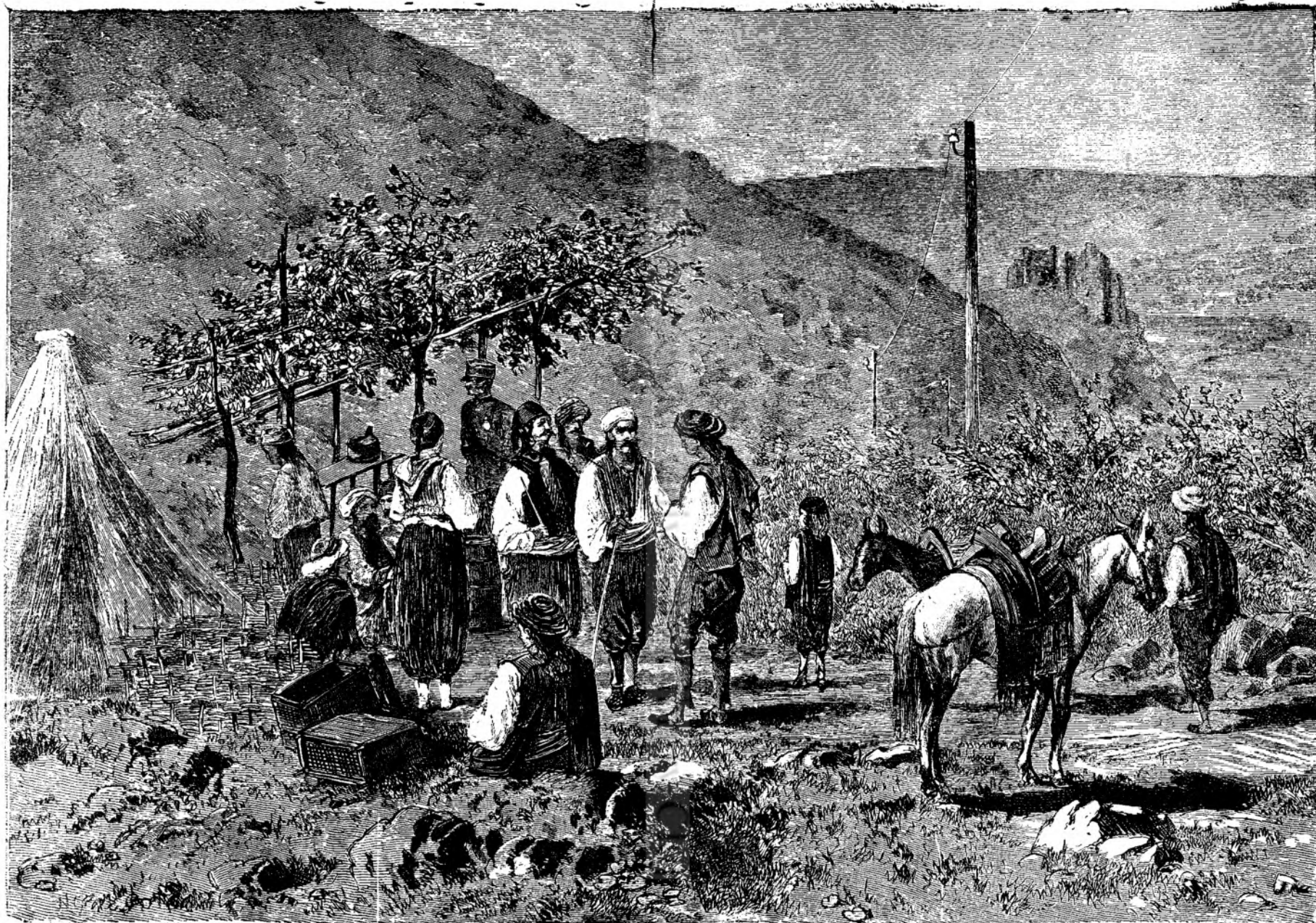
Rădăcina de Rostopască, dar nu multă, căci e veninosă, e bună pentru *tusă-grea*. Aceasta se ferbe ca un decoct in rachiul curat impreună cu rădăcina de *Taienic* seu *Erba-lui-Tatin*, lat. *Symphytum officinale*, cu

⁴ Dict. de Z. Tuniac din Crasna și Ióna Lupașcu din Siretiu.

⁵ Dict. de mai multe românce din Bucovina.

⁶ Dict. de C. Turcan din Siretiu, Z. Ignătóiei și Il. Buzilă din Frătăuții-vechi.

⁷ Dict. de Z. Ignătóiei din Frătăuții-vechi.

De lângă Cattaro.

rădăcină de *Ropanior* seu *Potbal*, lat. *Tussilago farfara*, cu rădăcină de *Plotagmă* seu *Pütlagină* lat. *Plantago lanceolata*, și cu rădăcină de *Códa șórecelui* lat. *Achillea millefolium*, punându-se *cucuruz-de-brad*, *cucuruz-galbén*, *roscove* seu *posteci* seu *córne-de-mare* (germ. *Bockhórndel*, *Johannisbrod*), *zahar-galbén* și *negru*, și așa fierde la un loc se beu pentru tusă-grea demineta, la améđi și séra, câte un páhar. Și peste diuă, in loc de apă, se bé cât se póte de mult lapte rece, insé nu crud, ci fiert.⁸

Pentru *sugel* și *beșică* se întrebuintează *Rostopasca* astfel: iau adeca o frunză de-a ei și-o lipesc la beșică seu la sugel. *Rostopasca* are putere de-a muia și-a trage totă durerea, tot focul afară. Cel ce are beșică seu sugel se pote chiar și spéla cu *Rostopasca*, insé numai atunci, când locul, unde se află beșica, nu e rânit.⁹

Femeile, ce au vaci mulgétore și doresc ca vacile lor să dea lapte mult și bun, acelea string *Rostopasca*, când acesta e verde și lăptósă, o dumatică mărunțel și după aceea punéndo-o in lături seu hılbe, o dau vacilor de béut. Altele dumaticându-o o amestecă cu tărițe și cu sare și așa o dau apoi vacilor de mâncare. Ér altele măi pun in tărițe, pe lângă *Rostopasca*. încă și *Leuștean* lat. *Levisticum officinale Koch.* și *Erbă-mare* lat. *Inula Helenicum L.* Vacile, cari mánăncă *Rostopasca* amestecată cu tărițe seu pusă in lături nu numai că dau lapte mult și bun, ei și untul, care se face din acest lapte, e galbén ca cera și fórte gustuos. *Rostopasca* se dá vacilor de mâncat ori și 'n care ți și ori pe ce timp.¹⁰

Tot ca să fie laptele și untul bun îndătinéază o samă de ronănțe a opări și spéla cu *Rostopasca* și ólele in cari pun laptele după ce-l mulg.¹¹

In fine decă o vacă se sângeră și nu este nime din dă-mănă care sa-i siobóda sânge seu decă, de și-i slobóde sânge, tot nu-i trece, atunci se piséză *Rostopasca*, *Ghelul* și *Hrenósă*¹² și amestecându-se apoi aceste cu *borș*, se dau vacii respective cu de-a sila ca să le beie, și cum le bé, vaca indata se însănătoșéază.¹³

S. Fl. Marian.

Ingrirea copiilor.

Éta câteva sfaturi, date mumelor și doicilor, pe cari le estragem din *clinica terapeutică* a lui Dujardin-Beaumont, și cari au fost redactate de o comisiune numită de administrațiunea generală a asistenței publice din Paris.

1. Până la ivirea primilor dinți, adeca între a șesea și a șeptea lună, singura hrană a copilului trebuie să fie *laptele*, acela al mamei mai cu sémă, care e totdeuna mai de preferat, decă e sănétósă; decă nu, cel de doică. E fórte periculos a da copilului, in primele luni, o hrană de substanțe tari (ca *páne prăjită*, *căr nuri*, *legume* și *fructe*.)

2. I se va da să sugă aprópe la fie-care doue cé-suri, nóptea mai rar;

3. Când femeia n'are lapte, se va puté întrebuintă cel de vacă seu de capră căldicel, amestecat c'un sferit *de apă limpede* puțin indulcítă; dela a cincea lună in

sus, laptele póte fi întrebuintat neamestecat. Tóte celelalte lichide care se amestecă in general cu laptele (ca *apă de gris*, *de oréz* și *diferite alte ciăiuri*) sânt vătémătóre;

4. Pentru a da acest lapte copilului, se va întrebuintă numai *biberón de sticlă*, care trebuie curățate cu ingrigire după fie-care întrebuintare.

Să nu ne servim nici odată de sugătorile de pânză seu de burete cu care cautăm a linisci țipetele copilului și cari pot da nascere la bóle de gură;

5. Numai după a șesea seu a șeptea lună să se încépă a se da ciorbulețe făcute cu lapte și cu páne albă ori cu oréz, cu porumb, cu cartofi; la sfírșitul celui dintéi an, e totdeuna folositor a da aceste lucruri pentru a obicínui incetul cu incetul, pe copil la ințércat.

Ințércatul trebuie făcut numai după eșirea celor 12 seu 16 dinți dintéi, când copilul e sănétós și 'n timpul cel liniscit care urmeză după eșirea unui grup de dinți;

6. In fie-care diminéță copilul trebuie ingrigit nainte d'a-i da să sugă seu să mánănce; acesta ingrigire cuprinde: 1. spélarea corpului copilului, intr'una curată; 2. curățirea capului, pe care nu trebuie lăsat să se grămădescă mătretă și cogi; 3. schimbarea rufelor la fie-cere doue ȓile; 4. scăldarea copilului intr'o bae căldicică, in care se va ține cinci seu șese minute. Incingătórea mijlocului trebuie pusă numai in luna întéia;

7. Nu trebuie infășat copilul peste tot, ceea ce-i stringe corpul; cu cât el are mai multă libertate in mișcări, cu atât devine mai robust și mai bine făcut. Să se depărteze scufițele cari string capul și produc mai târziu turburări in sănétate și 'n inteligință;

8. Trebuie păzit copilul de urmările nenorocite ale unui frig seu unei călduri pré mari, atât afară cât și 'n casă, unde e de mare trebuință ca aerul să fie reînóit de mai multe ori pe ȓi;

9. Nu e bine a scóte copilul din casă mai nainte d'a avé 15 ȓile, afară de casul când temperatura e plăcută;

10. E fórte periculos a culcă copilul in același pat cu muma seu cu doica lui;

11. Patul copilului trebuie făcut de paie noi; legănul va fi incungiurat de perdele in primele luni dela nascere, și mai cu sémă in anotimpurile reci, pentru a depártă curinții de aer; dar aceste perdele nu trebuie astupate peste tot. Copilul nu trebuie legănat;

12. Nu trebuie să se grăbescă cineva a face pe copil să umble, trebuie lăsat să mergă d'abușele și să se scóte singur; așa dar, cărucioarele, coșurile etc., nu sânt necesare;

13. La copii trebuie totdeuna ingrigite cele mai mici indispoșițiuni (colice, diaree, arsături dese, tuse);

14. Sarcina făcând laptele mai puțin hrănitó, in cas când muma seu doica ar remâne însărcinată, atunci trebuie să nu mai dea copilului să sugă;

15. E neapărată trebuință d'a vaccină copilul in primele trei luni după nascere, seu chiar in prima săptămână când esistă o epidemie de variólă.

Vaccinul e singurul apérător al acestei bóle. Copilul vaccinat póte da vaccin și la mulți alți fără nici un pericol.

Dr. Leon Iarchi.

⁸ Simeon Manguica. De insemnătatea bot. op. c. t. pag. 561.

⁹ Dict. de Z. Ignătóici.

¹⁰ Datină fórte respândită in Bucovina.

¹¹ Dict. de I. Lupășeu din Siretú.

¹² Numele latin al acestor doue plante încă nu l'am putut aflá.

¹³ Dict. de D. Popescu, Rom. că d'ia Ciudeciu.

Doi ne și hore din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului. —

XXIX.

Dă ai! mămuță iubitoare,
 Inimiōra rēu me dōre,
 Dīci cā 'n lume-s fete multe,
 Care-ar vrē sā me asculte,
 Și mi-ar face tot ce vreu,
 Sā-mi aline doru meu.
 Dar mămuță, draga mea,
 Nu prīcepi tu cā ce-aș vrē.
 Ești bētrānā și nu crești,
 Lumea-i largā și nu vești;
 Cā din sutā și din mie,
 Numai una-mi place mie:
 Flōrea majoranului,
 Din capētul satului.

XXX.

Frunđā verde de ovēs,
 Floricicā de pe șes,
 Te-am indrāgit de pe mers.
 Cā țī-i mersul legānat,
 La inimā m'ai sēcat.
 — Floricicā flōre-albastrā,
 Rēsāritā 'n calea nōstrā,
 Frumușicā subțīrea,
 Tocmai de potriva mea.
 Cārāușii te-or cālcā,
 La inimā m'or sēcā.
 — Floricicā, floricea,
 Vin la inimāța mea!
 Lāngā mine sā 'nflorēsci;
 De pași rei sā te feresci,
 Sufletul sā mi recoresci.

XXXI.

Insurā-m'aș, insurā,
 Nu scīu ce fatā-aș luā;
 Aș luā de om bogat,
 Rēu me tem de vr'un pēcat:
 Ea mi-ar cere lumea tōtā,
 Fār' a se gāndi la platā,
 Și mi-ar cere pei de smeu
 Sā 'ncalțe piciorul seu,
 Cā de caprā
 Lesne crēpā,
 Și de oīe
 Se despōie,
 Și de țap,
 Sare 'n cap.

Oi luā o sērmancuță
 Care pōrtā opīncuță;
 Și cămeșā cu altiță,
 Și-i incinsā cu cătrīnță.

XXXII.

N'ar avē loc și pomanā,
 Cine m'o făcut cātānā,
 Mi-o dat haine mohorite,
 Cum mi-s mie mai urite,
 Și mi-o tăiat pletele,
 De me rīd și babela.

F e l i u r i m i.

Paianginul monstru. Acum câteva săptămâni, în vecinătățile Vienei, un saltimbanc anume Morin arătă între alte curiosități și un paiangin migale din Tropice, paiangin urit și mare ca pumnul unui Ercule. Mulțimea se grămădiă să-l vedă, și Morin câștigă mulți bani. Într'una din nopți copilul saltimbancului, în etate de șese luni, se deșteptă scoțând țipete îngrozitoare. Mama lui alergă la dēnsul și vede un tablou sfășietor. Paianginul eșise din cutia sa și se tērīse până la lēgānul copilului, îl apucase de gāt și îi infipsese ghiarele în gāt, sugēndu-i sāngele. Pentru a scāpā copilul a trebuit ca acest dobitoc să fie omorit. Pentru cei cari cunosc paianginul migale din Tropice, lucrul nu este cātuși de puțin de mirat. Picioarele sale când sūnt întinse, acoper un spațiu circular de 25 centimetrii de diametru; strīngēndu-se nu pot să încapāsupt o mână mare de om. Acest pāiangin nu este un artist ca micii pāiangini dela noi, cari se ocupā într'una lucrānd pānđele cele mai frumoșe. El stā ascuns într'o gaurā, și nu ese d'acolo de cāt pentru a se aruncā asupra prādei sale. În America de sud, pāianginul migale se urcā pe copaci și intrā în cuiburile pasērilor pe cari le prīnde și le sfășie. El este asemenea spaima gānilor ș-a porumbeilor.

Originea străină a scriitorilor Ruși. După o critică anonimă citată de „l'Academy“, cea mai mare parte din bunii scriitori ruși nu sūnt de origină rusescă. Cel mai principal reprezentant al mișcării literare în Rusia la finele secolului al XVII Simeon Polotichi, erā polonez. După dēnsul vine principele Antioch Kantemir, care erā de rasā tartarā. Este adevērat cā Lomonosov erā adevērat rus, dar Karangin erā tartar, Ozeov erā german. Poetul Griboyedov erā scōboritor dintr'o familie polonezā, contele Khvostov dintr'o familie germanā, Zimkoski erā ture din partea mamei, Bunikevski, Neledinski, Maletski și Baratinski erau poloni. Tatāl poetului Lermontov erā Scoțian și luase în cāsătorie o tartarā. Gogol erā nāscut din un polonez, care-iș schimbase numele. În fine Pusckin erā german după tatāl seu și negru după mumā sa.

Diariistica parisiiană. În capitala Franciei eșiau în luna lui iunie din ēst an 53 de diare cuotidiane, în cāte 1500 pānā la 100,000 esemplare, nesocotīnd diaru „Petit Journal“, care ese în 600,000 esemplare. Orleanistul „Soleil“ și radicalul „Lanterne“ scōt cāte 100,000 esemplare. Vine apoi „Petit Național“ și „Petite République Française“, republicane cu 40 pānā la 50,000 esemplare; „Petite Presse“ și „Petite Moniteur“, regaliste cu cāte 25,000 esempl.; apoi foile comunarđilor și demagogilor „Bataille“, „Cri du Peuple“ și „Intransigent“ tot cu atātea esemplare. Dintre diarele mari parisiiane are regalistul „Figaro“ cea mai mare ediție de 80,000—90,000 esempl.; după el vine republicanul ministerial „Temps“ cu 35,000. Dintre cele mai însemnate diare trebuie să mai pomenim: „La France“, radical cu 30,000, „La Justice“, organul lui Clemenceau cu 5000—7000; bonapartistul „Liberté“ cu 12,000—16,000; „Martin“ cu 20,000, „Pays“, bonapartistic, cu 12—15,000; „Moniteur“, regalist cu 10,000, „Național“, ministerial, cu 10,000; radicalul „Rappel“, organ al lui V. Hugo cu 20,000; „Republique Française“, care dela mōrtea lui Gambetta a scāduț dela 80—90,000 la abiā 8000 esemplare; republicanul „Siēcle“ cu 20,000; radicalul „Evēnement“ cu 10—20,000; bonapartistul „Gaulois“ cu 15,000; republicanistul moderat „Journal de Debats“, care e și cel mai scump diar din Paris, cu 12,000. Diarele ultramontane „Monde“, „Univers“, „Français“ și altele, nu au decāt 2—5000 es. La olaltā diarele republicane es în 1.193,000 esemplare, er cele anti-republicane în 339,000.

Centenariul școlii normale din Năsăud.

În 22 nov. Năsăudul a avut sărbătoare, a serbat iubileul de 100 ani al înființării școlii normale. Meritul și importanța acestei școli este netăgăduită, pentru că a dat o mulțime de bărbați luminați cari au contribuit cu toții, fie-care în ramul vieții publice la care s'a aplicat, la dezvoltarea nemului nostru pe tărâmul culturii. În istoria dezvoltării noastre naționale școlii normale din Năsăud i este rezervată una din cele mai frumoase și mai însemnate părți.

Nu cred să fie un unghiul al țării, în care să nu se fi aflat său să nu se afle și acuma bărbați cari au primit instrucțiune în aceste școli. Și pe acele vremi științele ce se propuneau aci erau suficiente pentru a pute îmbracă ori ce post din viața publică, eră lipsă de școle.

Sărbătorea a decurs fără mult șgomot, după cum s'a relatat în nr. trecut al „Familiei”.

La 11 ore adunându-se tinerimea și publicul în sala gimnasiului, dl vicariu a cetit un discurs în care a făcut istoricul acestei școli.

Cred a face o plăcere cetitorilor „Familiei”, decă voui lăsă să urmeze la acest loc un extras din interesantul discurs al dlui vicariu.

Espune cumcă starea învățământului la Români ardeleni în suta trecută eră mai nimica, neavând școli românesce afară de cele dela scaunul mitropoliei și pe la mănăstiri, unde se pregăteau tinerii pentru statul preotesc și de cantori. Pe acele vremi țeranului român i eră interzisă umblarea la școlă. Numai după venirea Ardealului sub domnia Habsburgilor s'a înființat sub Carol al VI la 1754 școlă centrală din Blaș, er mai târziu gimnasiul și institutul teologic.

Un pas de înaintare pe tărâmul învățământului a făcut Români după înființarea graniței militare la 1763—4, decând au început a-se înființa școli granițarești în scopuri militare.

Astfel s'au înființat în reg. I de graniță mai multe școli, er în reg. II de graniță dela Năsăud s'au înființat succesive din fondul de provente școlă normală din Năsăud, școli triviale în Monor, Borgo-Prund, Sangeorgiu, Năsăud și Zagra, în cari — în cele triviale — s'a propus până la 1838 în limba română, er de atunci până în 1861 în cea germană. Pe la 1830 s'au înființat în fie-care comună câte o școlă națională pe speșele comunelor în număr de 44. În școlă normală s'a propus limba germană și latină.

Sub Iosif al II s'au mai deschis sub directoratul lui George Șincai încă 300 școli române în Ardeal.

Școlă din Năsăud a fost frecventată de tineri mai din întreaga țară, cu deosebire din comitatele: Solnoc-Doboca, Cluș, Turda, Bistrița, Chiorul, Marmăția și Bucovina; nu numai de Români, ci de toate naționalitățile. Căpătase renume mare, încât și foile din Viena scriau laude despre aceste școli.

Școlă normală s'a deschis la 1778, dar s'a organizat mai bine numai cu începutul anului școlastic 1784/5, după ce s'a clădit noul edificiu ce astăzi se află în ruine remase dela 1849.

În 22 noiembrie 1784, adeca astăzi o sută de ani, s'a introdus școlă normală în noul edificiu, când s'a creat și a treia clasă, și s'au primit în institut 50 alumni. Pentru clădirea edificiului a conces împăratul Iosif al II a-se da din fondul de provente 6996 fl. 43^{3/4}

er. v. v., er materialul și lucrul cu palma l'au dat locuitorii granițeri. Serbarea deschiderii acestui institut a fost pompoasă. Protopopul și mai târziu primul vicariu al Roenei Ion Para a ținut după misă o vorbire frumoasă. La prânzul celor 50 alumni primiți ca internați a servit însuși colonelul comandant cu ceilalți ofițeri. Primul comandant al institutului a fost Arady.

Vestimentele și le duceau alumnii dela părinți, er viptul, încălțămintele, căciula (chipiul) și cărțile le căpătau din fondul de provente întemeiat prin granițeri din următoarele fântâni: 1. banii școlii ce i-au plătit familiile granițarești până la 1835; 2. din venitul plutăritului și a speculațiunilor de lemne din pădurile de pe valea Someșului introdusă prin colon. bar. Enzenberg; 3. din regalele de cărcimărit, morărit și téguri cari înainte de militarizare le folosiau comunele după sistema fundului regiu, cari la indemnul bar. Enzenberg le-a cedat pentru școli și scopuri de administrațiune.

Curățea alumnilor se făcea gratuit în un spital ce se află în institut. Pentru instruire și deprindere în pomologie, grădinărit și stupărit, instituul avea o grădină anunită.

Alumni internați se primiau în etate de 10 ani și trebuiau să ședă în institut până la 18 ani, de ar fi fost ori ce genii, când apoi se împărțiau prin cancelării ca scriitori. Cei estranei puteau eși după absolvire spre a continuă școli mai înalte.

Peste numărul de 50 se mai primiau și alții, pe speșele părinților, cu deosebire de nobili magiari și de armeni cari viniau aci mai ales pentru limba germană.

Pe la 1820—23 a încercat și reg. I dela Orlat a întemeia un asemenea institut, însă n'a capătat concesiune, dar s'a dispus ca de aci înainte să se primescă jumătate din alumni, ad. 25, din reg. I, scurtându-se astfel reg. II, reducându-i-se numărul numai la 25. Cel dintâi transport de alumni dela Orlat, s'a adus în 1826 între cari a fost și pré demnul nostru bărbat, colon. bar. David Urs, carele dintre toți eră cel mai bine făcut și cel mai frumos.

Dela 1826—49, când s'a aprins institutul prin insurgenți, au frecventat aci șapte-deci tineri dela Orlat. Astăzi din acest edificiu se află numai niște ruine triste.

Școlă normală dela 1784 a fost în strinsă legătură cu institutul menționat, și până la 1849, erau împreunate. Pe lângă cei 50 alumni eră deci frecventată de un mare număr de școlari estranei, ce locuiau prin case private, și cari viniau din toate părțile.

Dintre elevii acestei școli se acvirau nu numai pentru statul militar, dar pentru preoți, învățători, cantori etc. Însuși reg. dela Orlat a avut de aici mai mulți învățători, între cari și 3 directori.

În a. 1817, luna lui august, a fost vizitată de împăratul Francisc I și de aug. sa soție Carolina, cari intru aducerea aminte a donat la 1819 portretul lor pe seama institutului. Acesta împregiurare a dat motiv a-se serbă la 22 iunie în fie-care an cu mare ceremonie acea vizită. Ambele aceste icône s'au nimicit la 1849 prin insurgenți.

La 1838 a fost vizitată de arhiducele Ferdinand de Este și mai de toți episcopii românesce.

Pe lângă școlă normală s'a înființat la 1859 din fondul de montur al fostului reg. rom. II de graniță o preparandie, însă la 1868 acesta școlă s'a transferat la Gherla, ne mai voind granițerii a o mai susține din fondul lor care avea altă menire, de a împ. școli mai înalte.

La 1863 s'a înființat gimnasiul care s'a completat în 1871. Școlile triviale din Monor și B. Prund s'au transformat în școle normale cu 4 învățători, ér cele din Sângeorgiu, Zagra și Telciu au mai căpétat câte un învățător. Afară de acestea fie-care comună își are școla sa confesională. Er comunele Sângeorgiu, Rodna, Maieru Șanțu, Ilva mare și Feldru au școle cu câte 2 învățători.

După datele ce s'au putut află și folosi, între elevii acestei școle se numeră :

2 generali, 4 coloneli, 1 vice-colonel, 11 maiori, 46 căpitani, 28 supralocotenenți, 13 furiri, 3 stegari, 3 vicecap. administr., 7 juđi administr., 4 subjuđi admin., 1 protonotariu, 3 asesori orfanali, 4 magistrii poștali, 3 președinți judecăt., 6 juđi regesci, 1 oficial, 3 avocați, 9 canceliști, 8 doctori în medicină, 3 submedici, 4 perceptori reg., 2 controlori, 3 oficiali, 1 canonic, 4 vicari foranei, 16 protopopi actuali, 3 protopopi onorari, 120 preoți, 22 profesori, 4 doctori în filosofie, 4 doctori în teologie, 22 învățători normali, 7 directori normali, 18 învățători triviali, 126 învățat. elementari. Suma 517.

În această sumă nu sânt numérați notarii comunali și alții aplicați în alți rami ai vieții publice, precum meseriași, neguțătorii etc.

Acesta este sumariul discursului dlui vicar.

Sperăm că dsa va întregi acest studiu și-l va provede cu datele trebuitoare, cu fântânile de cari s'a servit la compunerea lui, căci numai așa póte ave adevărată valóre sciintifică.

Dr. A. P. Alexi.

De lângă Cattaro.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 573. —

În anii din urmă poporațiunea sudo-slavă a început să jöce un rol în cursul evenimentelor. Mișcarea ce se observă acolo, pare a fi preludiul unei sguduirii mari, care are să schimbe în câțva charta Europei.

Însé noi n'avem menirea să facem coniecturi politice, nici nu vom desvoltă dară ideia acesta, ci numai presintăm cetitorilor noștri un tablou, ce înfășoșează o privelisce apröpe de Cattaro.

O mică cărcimă vedem aici, unde ómenii viniți din mai multe părți stau să se restaureze puțin. O cărcimă improvizată, precum multe din acele părți numai se improvizează, căci vin elemente dușmane și ómenii rei și le prepadesc.

I. H.

Literatură și arte.

O piesă nouă de dl V. Alecsandri. Aflăm cu bucurie, că dl V. Alecsandri a terminat comedia sa „Ovid la Tomi“, a cărei incepere noi o anunciarăm mai întéiu. Ilustrul autor va și da-o în curénd comitetului Teatrului Național din București, și direcțiunea va grăbi s'o represinteze încă în érna acesta. Partea primă a piesei se petrece la Roma, unde Ovid eră adorat; partea a doua se întéplă în Constanța, unde nemuritorul poet a fost esilat și de unde a scris nemuritoarele sa inspirațiuni. Succesul are să fie mare, căci precum se dice, acesta piesă a dlui Alecsandri este și mai reușită decăt „Fântâna Blandusiei“, primită cu atâtă entusiasma pe scena teatrului din București.

Carmen Sylva s'a tradus de odată franțozesce și ungresce. Traducerea francesă a apărut în săptămâna trecută la Paris în librăria dlui E. Leroux și conține „Povestile Peleşului“ într'un frumos volum în octav

mic, de 233 pagine și e intitulată : „Contes de Pélech. par Carmen Sylva“, traducerea autorisată e făcută de dl și dna F. Salles. Traducătorii au pus în fruntea cărții lor următoarele rânduri : „Cătră Carmen Sylva, Peleşul e un torent care vine când nebun, când blajin; odinioară nesciut de nimeni și perdut în ascunđeturile Carpaților, ađi el e celebru, căci bardul inspirat dela Sinaia, poet și regină, l'a cântat. Fie ca acesta traducțiune în limba noastră să ducă și mai departe încă, la urechile celor delicați, dulcele și armonioșele basme ale vremurilor bétrâne seu ale timpurilor mai vecine cu noi; fie ca dēnsa să dea, ca un echou fidel, aceste cântece pline de farmece, care ne arētă, în tóte părțile lui, sufletul Aceleia pe care viitorimea o va numi, ca și cei ce-s de față : Ángerul României“. — Traducerea ungrescă va apăré đilele viitoare în Budapesta în librăria dlui Aigner; acesta, într'un volum de 15 cöle, va conține narațiunile die „Handzeichnungen“, traduse de dna Luisa Harmath, care a obținut autorisațiunea pentru traducere.

Scrierile dlui N. A. Bogdan. Autorul piesei „Anna-Dómna“, care pentru prima-öră se publică în tóia noastră, mai are următoarele scrieri : „Juga“ comedie în versuri, în 3 tablouri; „Ultragul“ dramă în 3 acte, inedită; „Abraham“ dramă în 3 acte inedită; „Licențiatii“ comedie în 1 act; „Dinaintea vetrei mele“ comedie în 1 act; „Lica Păscărița“ comedie în 1 act; „Azur Ilderim Aga“ comedie în 1 act; „Trei amanti“ comedie în 1 act; „Jupân Leibilichi“ canțonetă, „Domnul Scie-Tot“ canțonetă, „Don Cașcaval“ canțonetă, „Dorobanțul Stan“ canțonetă, „Din viața de astăzi“ scenă; novele: Cuibul fericirii, Trandafir, Un voiaj la Sculeni, La clacă, Bursucul, Sera St. Andrei, Turturica, Un cap de englez etc.

Călindar din Bucovina În săptămâna trecută a apărut : „Calendariu pe anul ordinar 1885“ redigiat de dl Calistrat Coca, secretariul „Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina“, anul XII, prețul 60 cr. Acest călindar, editat de numita Societate, conține, afară de o bogată parte calendaristică și un almanac, în care se află lucrări de dnii S. Fl. Marian, C. Morariu și Isidor Iesian.

Filologic. A apărut : Tiktin H. : „Studien zur romanischen Philologie“. Erster Theil Octomvrie 1884. VIII. 120 S. gr. 8 geh. n. M. 3. Verlag von Breitkopf und Hertl in Leipzig.

Din „Beiu, Vodă, Domn“, roman istoric cu ilustrațiuni originale, de dl Theochar Alexi, a apărut broșura duplă 11—12, cu o ilustrațiune. Pân'acuma publicațiunea a ajuns la pagina 384. Prețul acestei broșuri e 40 cr. seu 1 leu.

Diaristic. La București a apărut în săptămâna trecută un nou điar politic, cu numele : „Imparțialul“.

Teatru și musică.

„O scrisóre perdută“, comedia în 4 acte a dlui L. Caragiali, s'a jucat pân'acuma de patru ori în Teatrul Național din București, totdeuna în presința unui public numeros. La represintațiunea a treia au fost de față și regele cu regina. Încăt pentru piesa énsași, aceea este de acelaș gen cu „Nóptea furtunosă“, comedie mult aplaudată de publicul bucureșcean. Precum arată și titlul, sujetul piesei este o scrisóre perdută, dna Joița Trahanache o perde, scrisórea cuprindea infocate declarații de amor și eră menită prefectului Ipatescu, dar ajunge în mâna lui Cașovencu candidatul de deputat al opoșiției. Situațiunile ce produce trecerea acestei epistole din o mână în alta, lupta dnei Trahanache d'a o căpētă éráș, ofer publicului mult de ris. Și pu-

blicul uită, că subiectul nu pr'e e nou, dar fiind că e îmbrăcat în haine românesce, aplaudăză.

Teatru român în străinătate. Dl I. C. Lugoșan în trecerea sa la Paris, a dat reprezentațiuni nu numai la Viena, ci și în alte orașe. În München tinerul artist ș-a ținut reprezentațiunea în Westend-Concert-Salle, asistând și primarul orașului și un adjutant al regelui, care i-a cerut pentru regele o fotografie a „Ciobanului din Ardele” de Iosif Vulcan. Succesul a fost mare. Dl Lugoșan va mai da la v'ără o reprezentație în München. În Nancy (Franța) fiind invitat de studenții români dela școala forestieră să dea o reprezentație, a jucat înaintea unui public mare. Terminând „Ciobanul din Ardele”, artistul a luat în mână bandiera franceză, și a cântat „Marseillesa”. Succesul a fost ne mai pomenit. Pentru duminica trecută, 30 nov., dl Lugoșan avea să dea o reprezentație la Paris.

Dl I. C. Lugoșan ne scrie din Paris cu datul de 26 nov. 1884 următoarele: „Cunosceti de sigur informațiunile diarului „Tribuna” precum și răspunsul diarului „Biserica și Școala” asupra reprezentațiunilor ce voiam să dau în mai multe orașe din Bănat și special în Arad, cu ocaziunea trecerii mele la Paris. Pentru că acele informațiuni a fost de sigur eronate, pentru restabilirea adevărului, și pentru a nu se aduce prejudiții unor înalte persoane, cari merită respectul tuturor românilor, să ve rog să publicați în diarul „Familia” răspunsul meu: Singura cauză pentru care n'am putut jucă în Ungaria a fost, că, conform legilor statului, nu aveam piesele censurate, și nu aveam concesiunea necesară dela ministrul de interne pentru a da reprezentațiuni în limba română. Fiind deja timpul înaintat și cursurile institutelor din toate statele începute, n'am avut timp să umblu după concesiune. Toți Românii, fără distincțiune de episcopi, preoți, învățători și popor, m'au primit cu cea mai sinceră și frățescă dragoste, adăpostindu-me și ospetându-me în casele lor, și ajutându-me chiar în drumul greu și lung ce am întreprins. Etă adev'erul! Trecend prin Pesta, unde am stat câteva zile, am vizitat pe Esc. Sa dl ministrul de interne și mi-a promis că la v'ără când me voiu întorce din Franța, imi va da concesiune ca să joc în totă Ungaria. Prin urmare imi reservez plăcerea de a me prezenta publicului la v'ără viitoare. Mulțumindu-ve mai dinainte, pentru bunăvoința dv., am onore a ve salută. I. C. Lugoșan, artist român.

Reuniunea română de cânt și musică din Lugoș a dat la 25 nov. st. n. o serată musicală cu danț. Cu asta ocaziune s'a executat următoarea programă: Czegka: „Ochii mei”, cor bărbătesc; Ecker: „Apropierea primăverii”, cor micșt; Reinecke: „Nouvelle aus die Hallig”, cor micșt; Berlioz: „Concert Nr. 9” pentru violină și piano, executat de dnii Iosif și Otto Czegka; Lecoque: „Lección de cântare” din „Micul Duce”, cor de dame; G. Ventura: „Hora Sinaiei”, cor bărbătesc. Corul și de asta-dată a cântat escelent, mai mare efect a făcut însă „Hora Sinaiei”. După producțiune urmă danț. Dintre damele presinte ni se notară următoarele nume: dnele Ecaterina Stolojan n. Pannaiot, Radulescu, Hațeg, Nedelcu, Cosgarie, Cornelia Bredicean, Popovici, Nicolita, Peștean, Iorga, Baldi, Popet și dșorele Elena Radulescu, Catinca Peștean, Nina Condali, Iulia Cosgarie, Ana și Aurelia Cobilaș, Dora Nedelcu, Dobrei, Sofia Nicolita, Sofia Rarescu, Curescu, Pervu, surorile Barbu, Tucuiie, surorile Andrei.

Reuniunea română de musică din Recița a arangiat sâmbetă la 10/22 novembre, sub președința dlui Alesandru Crenian, o serată musicală. Cu acesta ocaziune corul vocal sub conducerea învățătorului Ion Simu a executat următorul program: 1. „Salutarea pa-

triei”, cor bărbătesc de Kárrász; 2. „Cântecul tricolorului”, cor micșt de Porumbescu; 3. „Unde sânt heroi”, cor bărbătesc de Porumbescu; 4. „Hora Sinai”, cor bărbătesc; 5. „Peste hotare”, cor micșt de Krecmer, musica de I. Bunescu; 6. „Cântecul haiducului” de Stefanescu, solo de S. — După producțiune urmă danțul, care ținū până dimineța la patru ore.

Societatea „Armonia” din Cernăuți, pentru cultivarea și respândirea muzicii naționale în Bucovina, editând cvartetele originale, despre cari vorbirăm în numărul trecut al foii noastre, a fiesat relative la compositorii cari vor conlucra, următoarele puncte: 1. Compozițiunile să fie compuse în prima linie pentru patru voci bărbătesce; nu sânt escluse și compozițiunile pentru cor micșt. 2. Quartetele să aibă un caracter lumesc, se vor primii însă numai escepțional și quartete cu caracter bisericesc. 3. Pentru cenzurarea quartetelor incurse va funcționa un comitet redacțional, care va decide numai despre primirea și neprimirea lor, fără ca să facă vr'o corectură. 4. Compositorul este obligat a scrie compozițiunea sa corect cu tectul trebuincios atât în partiture, cât și pentru vocile separate. 5. Manuscriptele — și anume cu un moto — să se adreseze cătră: Societatea „Armonia” (la mâinile dlui președinte Leon cavaler de Goian) în Cernăuți, Bucovina, alăturând un plic închis — cu același moto — care trebuie să conțină atât numele compositorului, cât și cel al autorului. Pe de altă parte se obligă societatea la următoarele: 1. Fie-care compositor activ primesce dela redacțiune un exemplar dela fie-care broșură, adeca partitura. 2. Compozițiunile se vor remunera din partea redacțiunii . . . afară de va abdice cineva la premiul seu. 3. Remunerarea va fi de cel puțin 1 fl. seu 2.25 franci, pentru o fată a unei file din partitură, octav mare. 4. Remunerarea se va elibera 30 de zile după aparițiunea broșurii, în care se va afla una din compozițiunile respectivului compositor. 5. Ori și ce compozițiune neadmisă de cătră redacțiune, va sta la dispoziția autorului. 6. Redacțiunii i se va putea intenta un proces de presă, decă va da cuiva o compozițiune spre declamare în public înainte de publicarea acesteia. 7. Ori-ce alte condițiuni se vor fiesă mai de aprópe privatim între compositorul respectiv și redacțiune.

Reuniune de cânt în Câmpeni. După exemplul bănațenilor, a început și în Ardeal să se formeze coruri vocale din plugarii români. Primul cor s'a format la Câmpeni, unde s'a înființat și o „Reuniune de cântări a plugarilor români din Câmpeni”. Statutele acestei Reuniuni au fost aprobate de ministeriu. De membrii ordinari se primesc plugarii, măestrii și oficialii cu purtare bună morală; ca membrii estraordinari pot intră în reuniune toți preoții și cantorii din comună.

Dl Gr. Manolescu, simpaticul artist al Teatrului Național din Bucuresci, a fost primit în audiență de regina, care i-a esprimat mulțămirile sale pentru talentul cu care a interpretat pe „Hamlet” pe scena teatrului român din Bucuresci.

C e e n o u ?

Sciri personale. Dnii T. Maiorescu și V. Alecsandri au promis, că vor ținē doue conferințe literare în Bucuresci, în curintele lunei lui decembrie, în folosul Societății de binefacere „Elisabeta” de care am mai auzit, că dl V. Alecsandri a fost ales vice-președinte al senatului. — *Poetul Eminescu* la un timp s'arândă din trăsură, ș-a frânt piciorul; după ce îndată dus în spitalul St. Spiridon, unde me ține în priză cu îngrijire și asicură că-l vor face să revină la viață.

mâni. — *P. d. Absolon Todea*, avocat în Câmpeni, a dăruit 111 cărți școlare elevilor din școala din Câmpeni. — *Dl George Vessa* în sâmbăta trecută a fost promovat de către universitatea din Budapesta la gradul de doctor în medicină. — *Dl Franchetti*, simpaticul impresario al trupei italiene din București, atacat de un fel de apoplexie la Iași, se află mai bine și se speră a grabnică restabilire a sănătății sale. — *Dl Iuliu Novac*, fost prețor în comitatul Caraș-Severin, a făcut censură de avocat și s-a deschis cancelăria în Bozovici. — *Dl A. D. Xenopol*, profesor de istoria Românilor la universitatea din Iași, va ține afară de cursul său de istorie, un curs public asupra vechilor așezăminte ale poporului român; dsa va începe prin un studiu asupra boerilor, vorbind întău despre originea nobleței în genere și în deosebi la poporul român. — *Principesa Sturza*, soția reșatului Domn al Moldovei Mihail Sturza, a donat comunei Iași suma de 10,000 franci, pentru a fi împărțită săracilor din acel oraș.

Hymen. *Dl Aureliu Popovici*, teolog absolvent al dieceșei oradane, la 20 nov. s'a logodit cu dșora Cornelia Papdan, fiica dlui Antoniu Papdan, paroc în Boghiș, comitatul Sătmar.

Expozițiunea din Sibiu a obiectelor adunate pentru loteria ce va arangia Reuniunea femeilor române de acolo, s'a deschis și este cercetată de lume multă. Damele din comitet, dimpreună cu dna presidentă Maria Cosma, în a cărei saloane se află și expozițiunea, primesc publicul cu cea mai mare afabilitate și dau într'un mod foarte drăgălaș explicațiunile necesare. Intre toate obiectele, mai mare efect produc lucrurile de mână ale țerancelor noastre. Și dintre străini vizităză mulți expozițiunea, care în adevăr e foarte interesantă.

Sesonul în București a început. Joi s'era, scrie cronicarul „Românului”, s'a aușit pentru prima oră viorile la dl Grigore Sutz, care dădea o serată de adio. Casa dlui Sutz, care pare a fi făcută într'adins pentru recepțiuni, va rămâne închisă erna acesta. Dna Sutz fiind bolnavă, i s'a ordonat o climă mai dulce; va petrece la Nizza tot carnevalul. Serata a început cu conversație și musică și s'a terminat ca în totdeauna cu danț. Dna mare a apucat pe invitați la cotilion. Teatrul italian și cel român sunt singurele distracții acum. La operă spectacolul e mai în toate serile variat. Cu toate acestea lumea nu prę se grăbesce să męrgă la teatru. Teatrul Național pare a ține cōrda pân'acum. După teatru lumea alēsă dă năvală la Capșa. Legațiunea Rusiei va da de erna mai multe serate; casa legațiunii Rusiei e una din cele mai frumoșe mobilate. Carnevalul nu prę se arętă vesel. Doue bune nuvele pentru petrecerile de erna: dna Valentina Bibescu se întorce din străinătate și va începe serbările chiar în decembrie; dna comitesa Tornielli va inaugura splendidul salon al legațiunii italiene în luna lui ianuarie. După mobilarea casei și mărimea saloanelor, serbările promit a fi strălucite și foarte plăcute, stăpânii casei fiind cunoscuți prin amabilitatea lor.

„Revoluțiunea lui Horia”, studiul istoric al dlui Nicolae Densușian, a fost oprit la Predeal d'a intră în Ardeal. În urma acestei męșuri, autorul a adresat dlui ministru-președinte Coloman Tisza în Budapesta o scrisore, prin care își exprimă credința, că oprirea acestei cărți la fruntărie este un act cu totul arbitrar din partea funcționarilor dela Predel. de ore-ce — dice dl Densușian — „în cazul acesta pōte ar fi mai logic, domnule ministru, de a închide cu totul pentru esploratorii altor naționalități arhivele Ungariei și ale Transilvaniei, și a nu ne aduce în acea falsă pozițiune, să ne sacrificăm anii și averea prin arhivele d'acolo, ca în urmă tot același guvern să ne nimicęscă munca, să ne

secuestreze documentele colectate în propriile sale arhive”. Arętând apoi că oprirea operele istorice nu numai că nu e justă, dar este un trist precedent pentru viitor, speră că ministrul va face să se suspendeze acesta lovitură în contra publicațiunilor istorice ale autorilor și editorilor români.

Societate literară în Craiova. Clubul profesoral din Craiova a decis, în adunarea sa dela 12/24 noiembrie a. c., a se inființa în Craiova un Ateneu seu Societate literară și științifică, care să contribuie, prin conferințe publice, pe cât se va putę la întinderea culturii. Spre acest scop, dice „Carpații”, s'a și însărcinat o comisiune pentru a elabora statutele acestei societăți, compusă din următoarele persoane: dnii I. Bombăcilă, G. I. Bușilă, G. T. Buzoian, Al. Gogu, I. Păsărean, dr. Roscovschi și M. Strajan. Acesta comisiune și-a început lucrarea. Una din cele mai intime tendințe a acestei comisiune este de a atrage, în marginile posibilului, în sinul acestei societăți, pe toate persoanele ce ar imbrățișă o atare idee.

Domeniul corōnei române. Aflăm că regele României, împins de sentimentele cele mai înalte, a început deja a proiecta amelorațiuni pe proprietățile domeniului Corōnei. Cea dintău care se prezintă naturalmente la ochi este biserica și școala. În acest scop, dl Ion Calender, administratorul domeniului Corōnei, a și început să viziteze diferite moșii, pentru a vedę prin el ęnsuși trebuințele, mai cu sēmă ale școlii și ale bisericei: cărți, vestmintele sacerdotale, haine de băeți săraci din comune, etc. nimic nu va lipsi și în curęnd se vor acordă.

Domaniii din Macedonia au să lupte mult cu tendințele de desnaționalizare ale grecilor și bulgarilor. Grecii, și mai în urmă bulgarii, aușind că România se intereseză de sōrtea fraților din imperiul turcesc, au constituit o mulțime de societăți, cu deosebire cei dintăi, cu scopul de a desnaționalisă pe românii din Turcia și a-i atrage prin școlile lor la naționalitatea lor. Grecii au inființat o societate mare la Atena și o mulțime de sucursuale în orașele din Turcia; au inființat școli normale de ambele secse cu internate, cari sunt pline de bursieri și bursiere; au întemeiat pe la toate comunele romănesci școli de ambele secse, ęr în comunele mai mari au făcut gimnasii grecesci. Toate sunt pline de copii și copile române. Bitolia este considerată ca și capitala Românilor din totă Macedonia și totă Turcia, căci este un oraș aprōpe curat romănesc. Aici grecii și bulgarii s-au pus totă activitatea lor, spre a desnaționalisă pe români. Au inființat școli primare și licee de ambele secse, avęnd și internate cu bursieri și bursiere, (copii de români, căci în Bitolia nu esistă nici o familie grecescă, afară de familia consulului grecesc). Asemene au inființat și seminare cu internate, unde să instruęscă pe fiul Românului și mai în urmă să-l trimită ca popă grecesc la satul seu natal romănesc. Școlile române din orașul romănesc n'au un edificiu al lor propriu, profesorii nu s-au făcut studiile la școlă română, cum pot dar progressă școlile române?! În totă Macedonia nu se găsesc nici o școlă secundară română de fete.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a mai primit obiecte pentru tombola ce va arangia, dela damele și dela domni: Dna Polixena Ilasteviciu 1 șort negru brodat; dl Ioan Dan preot gr. or. colectante: una mesuța de fumat; dna Maria Penciu una corfiță pentru lucru de mână, 1 țuitor de ștergere; dna Anastasia Moldovan colectantă: una pânzătură cu 6 servete pentru cafea; dra Eugenia Grădinar una periniță pentru ace; dra Virgilia Lazar una periniță pentru ace; Flōrea Stanca 1 ștergar; Mariuța Popoviciu 1 ștergar, țesetură proprie; Marina Vraciu una cătrintă

tesetură proprie; Evița Savu, 1 fund de perină; Saveta Savu 1 ștergar; Ana Radu I. Petruț 1 ștergar de culme; Sofia Radu 1 ștergar; Maria Savu 1 ștergar; Ana Radu lui Crăciun 1 fund de perină; Raveca Radu lui Todică 1 ștergar; Susana Radu 1 vas de fragi; Raveca Radu lui Crăciun 1 fund de perină; Marina Nicula lui Dănilă 1 ștergar de culme; Ana Radu lui Nicolae 1 ștergar; Salvina Salfa măr. Niță 1 ștergar; Solomia lui Petru 1 ștergar; Brândușa Savu lui Ioan 1 ștergar.

Sciri scurte. *Reuniunea română de lectură din Timișoara* publică un concurs la 3 stipendii de câte 10 fl. pentru cei mai vrednici trei învățați de meserii din Timișoara. — *Societatea de binefacere „Elisabeta“* din București va da la 5/17 decembrie un mare bal în sala Teatrului Național. — *Societatea academică „Junimea“* din Cernăuți a serbat vineri în 5 decembrie st. n. aniversarea înființării sale, în sala societății „Armonia“, sub presiul dlui A. de Onciul, funcționând cu secretar dl E. Popovici. — *Școala centrală de fete din Iași* la 25 nov. st. v. va serba aniversarea a 50-a dela înființarea sa; cu asta ocaziune, între altele, se vor declamă și două poezii, una de Vas. Alecsandri, alta de Boiintimian.

Necrologe. *George Ribariu*, oficiant de telegrafie în Budapesta, a încetat din viață în septemăna trecută în etate de 39 ani. — *Dimitrie Popovici*, paroc gr. or. în Homorogul-român, în Biharia, a repausat la 30 nov., în etate de 82 ani.

M o d a.

Vântul de decembrie suflă furios . . . fulgii de nea cad pe strade, pe promenadele cu arbori pleșuvi . . . erna a venit cu totă furia și a adus aceea, ce atâtea dame, atâtea cuconițe așteptau de mult . . . a adus moda nouă . . . moda de ernală. În ferestrele magazinelor de modă sunt espuse stofele cele mai moderne pentru sezonul acesta, stofe pentru toilete de stradă, se rate și printre aceste ici și colea stofe ușore, suptiri . . . stofe de bal, acărur frumșetă și varietate în colorii atrage ochii damicelelor tinere, cari se bucură așa neșpus de șosirea carnavalului și de petrecerile ce densual pôte să ofere.

Nuanțe nouș pentru sezon sunt Myrte, Reseda și un roșu deschis numit Porfir. O toileta gătită din stofă de Myrte decorată cu roșu deschis este nu numai una dintre cele mai frumșe, dar totodată și mai modernă. Un modist engles pregătesce pentru o atare toileta mânuși în colorea Myrte și brodate pe deasupra cu roșu deschis. Pentru toilete de stradă este colorea castanie brună și „café au lait“ cea mai modernă. Și cea brună roșietică, sură arginție și Marine se pörtă tare și acolo unde o toileta e compusă din două specii de stofe aflăm Oliv cu colore aurie, cafenea cu galbên ca paele, brună roșietică cu creme. Colorile de mai sus se decorază și cu dantele late, acărur mustre în relief de și sunt fôrte mari, dar totuși stau fôrte bine.

Stofele cele nouș sunt punctate și cu trăsuri, cari tôte pentru rochii trebușe lucrate în mod orisontal. În societăți se pörtă fôrte tare catifeua de Lyon decorată cu Ottoman șeu la toilete mai simple și cu atlas desinat șeu neted. O stofă de tot nouă e „velours éclair“, care e o stofă grea de mêtasă intunecată, pe care sunt desine în formă de zig-zag ceva mai deschise. Stofele cele mai nouș pentru mantele sunt grele, și desinate cu mustre în relief de catifea șeu peluche,

apoi decorate cu mărgele, panglice de moar și atlas. Dintre desine cele mai des vëndute sunt frunțele de palmi, fructe și scoice, trăsuri de catifea șeu velours, verticale ori orisontale.

Cuconițele tinere vor pörtă tare în asta ernală jachete de catifea decorate cu brodărie aurie. În Paris se introduc în modă și jachete de piele, cari capetă ca ornament un guler mic militaresc și manjete de castor naturel și se scrie că atari jachete sunt fôrte elegante și frumșe. Multe mantele nu se închid în front, ci de o parte.

Fôrte originale sunt pëlëriele cele nouș acărur căpëțini sunt fôrte innalte, penele însă înguste și drepte și se decorază cu catifea, stofe de mêtase colorate, mai mult însă cu panglice de atlas. Penele încă se pörtă, tare moderne sunt aripile și capurile de paseri, mai nouș sunt penele de struț punctate. Florile vor decora fôrte puțin, ca cocarde pentru pëlërii sunt o multime de obiecte fantastice, așa douș păserele mici scutindușe sub o pênă mare, un colibru în frontul pëlëriei mândând un insect și alte multe de acestea. Și pëlëriele modei englese sunt partea cea mare originale, fașonurile aici sunt în tôte formele din filț în flanel șeu fries. Se vor pörtă fôrte căciulele albe șeu colorate din fries, care este un fel de blană imitată și fôrte bine reușită.

Toiletele de stradă, după moda englesă căștigă un teren tot mai mare. La aceste rochia e compusă din indoituri (Falten), cari înderept sunt mai late decât înainte, tunica e de tot scurtă și rotundă. Și rochiile netede decorate cu panglice de catifea acărur trupuri ascuțite amintesc seculii trecuți, sunt fôrte moderne. Tôte modelele mai nouș au tunică fôrte mică, ba la unele acesta lipșese cu totul.

Pe lângă brodărie mărgele și aur, penele și dantelele se mai întrebuișeză cu garnitură la toilete de societăți și blana, mai ales la catifea și la alte stofș grele.

Trebuș să mai observ, că turnirele, acele „enfants terribles“ ale modei, ieu din și în și dimensiuni tot mai mari și prin aceste se desfigurază chiar și toileta cea mai elegantă. E drept, că un turnir mic ajută mult la eleganța unei toilete, însă ce e prș mare, e urit.

Valeria.

Călındarul șeptemănei.

Șua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și șerbătorile.	Sôrle resare	Sôrle apune
Duminea 26 după Rusale. Evang. 10 dela Luca, v. 1, a inv. 4					
Duminea	25	7	Mart. Ecaterina	7 35	4 8
Luni	26	8	Păr. Alipiu	7 36	4 8
Martș	27	9	Mart. Iacob Persul	7 37	4 7
Mercuri	28	10	Cuv. Ștefan cel nou	7 38	4 7
Joi	29	11	Mart. Paramon	7 39	4 7
Vineri	30	12	Apost. Andreiu	7 40	4 8
Sămbetă	31	13	Prof. Naum	7 40	4 8

A apărut tocmai acum

edițiunea a doua

din

Călındarul lui Păcala pe 1885

cu multe glume și ilustrațiuni.

Prețul 40 cr.

A se adresă la administrația „Familiei“.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollösy în Oradea-mare. Strada principală.